EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 521 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Polijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2020. gada konverģences programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Polijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2020. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2020. gada ziņojums par Poliju[2] tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Polija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā[3], turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem ieteikumiem, un Polijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija oficiāli pasludināja Covid-19 uzliesmojumu par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] SWD (2020) 520 final.
[3] OV C 301, 5.9.2019., 117. lpp.

valstu veselības aprūpes sistēmas smagai spriedzei un rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, nestabilitāti finanšu tirgos, patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvu ietekmi dažādās nozarēs. Tā apdraud cilvēku darbvietas, ienākumus un uzņēmumu darbību. Pandēmija ir izraisījusi lielu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir būtiska negatīva ietekme Eiropas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu[4], kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.

(4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Visiem ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ierobežotiem laikā un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Turklāt uz tiem būtu jāattiecina demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.

(5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu[5]. Šī klauzula, kura izklāstīta Regulas (EK) 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Regulas (EK) 1467/97 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā pauda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

(6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbavietā nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādi tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāsadarbojas, sagatavojot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu mūsu sabiedrības un ekonomikas normālu darbību un ilgtspējīgu izaugsmi, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.

(7) Covid-19 krīzes apstākļos ir pierādījusies vienotā tirgus piedāvātā spēja elastīgi pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atveseļošanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ir jāatceļ ārkārtas pasākumi, kas kavē vienotā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze ir parādījusi, ka veselības aprūpes nozarē ir vajadzīgi gatavības krīzei plāni, kas jo īpaši ietvertu uzlabotas iepirkuma stratēģijas, dažādotas piegādes ķēdes un pirmās nepieciešamības preču stratēģiskās rezerves. Tie ir galvenie elementi, lai izstrādātu plašākus sagatavotības krīzei plānus.

---

4 COM(2020) 112 final.

5 COM(2020) 123 final.

(8) Savienības likumdevējs jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus[6], lai ļautu dalībvalstīm mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtas sekas. Šie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu ar naudas plūsmām saistīto spiedienu, dalībvalstis 2020.–2021. grāmatvedības gadā var saņemt arī Savienības budžeta līdzfinansējumu 100 % apmērā. Polija tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu problēmu visvairāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm.

(9) Šķiet, ka dažādu specializācijas modeļu dēļ pandēmijas sociāli ekonomiskās sekas dažādos reģionos izpaudīsies nevienmērīgā sadalījumā. Tas rada risku, ka Polijā palielināsies teritoriālās atšķirības. Ņemot vērā arī risku, ka konverģences process starp dalībvalstīm varētu īslaicīgi atslābt, pašreizējā situācija prasa mērķorientētus politiskus risinājumus.

(10) Polija 2020. gada 29. aprīlī iesniedza savu 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada 30. aprīlī – savu 2020. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

(11) Uz Poliju šobrīd attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa.

(12) Padome 2018. gada 13. jūlijā ieteica Polijai nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps[7] 2019. gadā nepārsniedz 4,2 %, kas atbilst gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Komisijas vispārējais novērtējums apstiprina būtisku novirzi no ieteiktajām korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2019. gadā, kā arī 2018. un 2019. gadā kopā. Tomēr, ņemot vērā vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu, turpmāki pasākumi saskaņā ar būtiskas novirzes procedūru Polijai nav pamatoti.

(13) Valdība savā 2020. gada konverģences programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no deficīta, kas bija 0,7 % no IKP 2019. gadā, līdz deficītam 8,4 % apmērā no IKP 2020. gadā. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 46,0 % no IKP, taču ir paredzams, ka 2020. gadā tā palielināsies līdz 55,2 %. Makroekonomikas un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība Covid-19 pandēmijas dēļ.

(14) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un īstenojot saskaņotu Savienības pieeju, Polija ir noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem cilvēkiem un nozarēm. Saskaņā ar 2020. gada konverģences programmu šie budžeta pasākumi sasniedz 3,2 %

---

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

[7] Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

no IKP un ietver pabalstus pašnodarbinātajiem un personām, kas nodarbinātas saskaņā ar nestandarta darba līgumiem, uzņēmumu atbrīvojumu no sociālo iemaksu veikšanas (tās uzņemsies valsts) un subsīdijas noteiktu uzņēmumu darba algām. Turklāt Polija ir paziņojusi par pasākumiem, kas palīdzēs atbalstīt uzņēmumu likviditāti, neradot tiešu ietekmi uz budžetu, – piemēram, aizdevumu garantijām uzņēmumiem. Konverģences programmā paredzēto budžeta pasākumu fiskālā ietekme atšķiras galvenokārt uzņēmumu aizdevumu traktēšanas dēļ. Saskaņā ar iestāžu paziņojumiem Komisijas prognozes ir balstītas uz pieņēmumu, ka aizdevumi, kas atbilst aptuveni 2¾ procentpunktiem no IKP, tiks pārvērsti subsīdijās un tādējādi 2020. gadā uzskaitīti kā izdevumi. Kopumā Polijas veiktie pasākumi atbilst pamatnostādnēm, kas sniegtas Komisijas paziņojumā par koordinētu ekonomikas reakciju uz Covid-19 uzliesmojumu. Minēto pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

(15) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, nemainīgas politikas apstākļos sagaidāms, ka Polijas vispārējās valdības bilance 2020. gadā būs -9,5 % no IKP un 2021. gadā -3,8 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2020. un 2021. gadā saglabāsies zem 60 %.

(16) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo Polija plānoja, ka 2020. gadā pārsniegs deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.

(17) Covid-19 uzliesmojuma rezultātā Polija ir nonākusi jaunā sociālajā un ekonomiskajā situācijā. 2020. gadā tiek prognozēta recesija pirmo reizi gandrīz trīs desmitgažu laikā. Saskaņā ar valdības sniegtajiem datiem pandēmijas ietekme uz iedzīvotāju veselību ir bijusi salīdzinoši neliela, citstarp tāpēc, ka tika agri pieņemti bezprecedenta pasākumi, piemēram, stingra karantīna un sociālā distancēšanās. Līdz šim negatīvākās sekas tikušas novērotas pakalpojumu (tostarp transporta, mazumtirdzniecības, vairumtirdzniecības nozaru un ar atpūtu saistīto pakalpojumu) sektorā, kā arī ražošanā saistībā ar piegādes ķēžu pārrāvumiem. Lai kompensētu noteikto ierobežojumu ietekmi uz ekonomiku, valdība ir nākusi klajā ar pasākumu kopumu, kuru apmērs ir aptuveni 9 % no Polijas IKP (deficītu palielinoši pasākumi apvienojumā ar likviditātes pasākumiem) un kuri ietver arī Savienības finansējumu. Atbalstu sniedz arī Polijas Valsts banka ar likviditātes nodrošināšanas pasākumiem. Valdības atbalsts ir vērsts uz ekonomikas stabilizāciju īstermiņā, atbalstot darba ņēmēju ienākumus, nodrošinot finansējumu uzņēmumiem, kas saskaras ar ieņēmumu samazināšanos, stiprinot veselības nozares izturētspēju un reaģētspēju un stiprinot finanšu sistēmu. Tas ietver arī investīciju programmu ekonomikas atveseļošanas atbalstam vidējā termiņā. Augsts ir sabiedrības pieprasījums pēc politikas atbildes pasākumiem, tostarp pēc atbrīvojuma no sociālā nodrošinājuma iemaksām, pabalstiem darbiniekiem tajos uzņēmumos, kas pārtrauc savu darbību, un aizdevumu pieejamības mikrouzņēmumiem. Paredzams, ka Covid-19 pandēmija 2020. gadā veicinās IKP samazināšanos par 4,3 % un 2021. gadā sekos uzlabojums 4,1 % apmērā.

(18) Covid-19 pandēmijas dēļ veselības aprūpes sistēmā bija jāveic vēl nepieredzēti pasākumi. Tika veikti ievērojami izdevumi, piemēram, medicīniskā aprīkojuma un materiālu iegādei, slimnīcu un laboratoriju kapacitātes palielināšanai, kā arī personāla nokomplektēšanas kapacitātes stiprināšanai. Papildu resursi ir jāpiešķir arī tam, lai tiktu kompensēti citi veselības aprūpes pakalpojumi un investīcijas, kas tika atlikti vai novirzīti. Pirms Covid-19 uzliesmojuma valsts izdevumi veselības aprūpes sistēmai

veidoja 4,8 % no IKP, kas ir zem ES vidējā rādītāja, t.i., 7 % no IKP 2018. gadā. Tas, kā arī līdzekļu neoptimāls sadalījums, kavē veselības aprūpes sistēmas darbību un pieejamību. 2018. gadā to Polijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri ziņoja par neapmierinātām vajadzībām pēc medicīniskajām pārbaudēm, sasniedza 4,2 % – tas ievērojami pārsniedz Savienības rādītāju 2 %. Praktizējošo ārstu un medmāsu skaits attiecībā pret iedzīvotāju skaitu joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā, un veselības aprūpes darbaspēka sadalījums valstī ir nevienmērīgs. Joprojām nepietiekami attīstītas ir sabiedrības veselības, e-veselības un primārās aprūpes jomas, kas ir ārkārtīgi būtiskas, lai varētu uzlabot profilaksi un pieejamību un padarīt sistēmu izturīgu pret nākotnes problēmām. Pandēmijai ir bijusi ietekme uz ilgtermiņa aprūpes iestādēm, kurās daudzi iedzīvotāji pieder pie augsta riska grupas.

(19) Covid-19 pandēmija būtiski ietekmēs darba tirgu, pavēršot pretējā virzienā pēdējos gados vērojamo bezdarba samazināšanās tendenci. Sagaidāms, ka bezdarba līmenis no 3,3 % 2019. gadā atgriezīsies pie aptuveni 7,5 % 2020. gadā un nedaudz samazināsies līdz 5,3 % 2021. gadā. Pastāv risks, ka šī īstermiņa ietekme kļūs strukturālāka vidējā termiņā, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām. Pagaidu saīsināta darbalaika režīms varētu būt efektīvs instruments darbvietu saglabāšanai, un uzņēmumiem ir pietiekami stimuli tā ieviešanai. Tajā pašā laikā, neraugoties uz labvēlīgo situācijas attīstību pirms Covid-19 krīzes, dažu grupu – jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu personu, vecāka gadagājuma cilvēku un personu ar invaliditāti un viņu aprūpētāju – līdzdalība darba tirgū joprojām ir bijusi zema. Migrācija no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, ir palīdzējusi mazināt darbaspēka trūkumu, bet, iespējams, robežkontroles dēļ turpmāk būs grūti nodrošināt migrantu-darba ņēmēju pieplūdumu. Tāpēc elastīga darba režīma, tostarp tāldarba un elastīgu darbalaika shēmu, uzlabošana – jo īpaši attiecībā uz pastāvīgiem nodarbinātības veidiem – var noderēt krīzes pārvarēšanā un arī palīdzēt atbalstīt grupas ar zemākiem ekonomiskās aktivitātes rādītājiem pastāvīgas nodarbinātības atrašanā. Tas uzlabotu arī darba tirgus noturību turpmāku lejupslīžu laikā.

(20) Lai mazinātu Covid-19 pandēmijas sociālo ietekmi, uzturētu sociālo kohēziju un atbalstītu ekonomikas atveseļošanu, ir vajadzīgi būtiski drošības tīkli. Pēdējos gados Polija uzsāka plašu sociālo pārvedumu programmu, tostarp attiecībā uz vispārējo bērna pabalstu un papildu vienreizēju pabalstu, kas katru gadu maksājams pensionāriem, – šo pasākumu vērtība ir aptuveni 2,5 % no IKP gadā. Šie pasākumi nav saistīti ar līdzekļu pārbaudi un varētu būt vēl mērķorientētāki. Tajā pašā laikā sociālo pabalstu segums cilvēkiem ar vismazākajiem ienākumiem ir zems. Lielākais galējas nabadzības pieaugums, par kuru 2019. gadā tika ziņots mājsaimniecību budžeta apsekojuma rezultātā, bija vērojams cilvēkiem vai ģimenēm, kas saņem pabalstus (izņemot pensijas un invaliditātes pensijas), – tas liecina par trūkumiem sociālā nodrošinājuma sistēmā. Turklāt ne visu veidu darba līgumi nodrošina piekļuvi sociālajai aizsardzībai, piemēram, pienācīgiem bezdarbnieka pabalstiem, maternitātes pabalstiem, slimības un invaliditātes pabalstiem. Tas padara dažus ārkārtas pasākumu ietekmētos darba ņēmējus neaizsargātākus un pakļauj tos nabadzības riskam. Turklāt minimālā ienākuma pabalstu līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju.

(21) Pēkšņā mācību pārtraukšana visos izglītības līmeņos ir izglītības sistēmai radījusi problēmas saistībā ar tālmācības nodrošināšanu. Lai novērstu pieaugošo nevienlīdzību, ir būtiski nodrošināt, ka piekļūt tālmācībai var visi izglītojamie, jo īpaši nelabvēlīgā vidē dzīvojošie. Tomēr 2018. gadā gandrīz 330 000 skolēnu mājās nebija datora ar piekļuvi internetam. Ievērojamai daļai skolotāju trūkst prasmju, lai nodrošinātu digitālās mācības. Tajā pašā laikā daudzi vecāki cenšas atbalstīt digitālās mācības un

mājas izglītību. Turpinot veikt pasākumus ar mērķi nodrošināt skolas un skolotājus ar digitālo infrastruktūru un tiešsaistes mācību materiāliem, tiktu risināti daži no šiem jautājumiem un nodrošināta kvalitāte. Covid-19 krīze ļauj saskatīt vispārēju strukturālu problēmu saistībā ar digitālo prasmju apguvi, jo gandrīz pusei pieaugušo iedzīvotāju trūkst digitālo pamatprasmju un pieaugušo līdzdalība mācībās kopumā ir ievērojami mazāka nekā vidēji Savienībā. Nesenās reformas profesionālās izglītības jomā nav pietiekami stimulējušas darba devējus piedalīties, un iespēja veikt apmācību darbā joprojām netiek pietiekami izmantota. Skolotāju trūkums norāda uz nepieciešamību palielināt skolotāja profesijas pievilcību.

(22) Covid-19 uzliesmojums ir smagi ietekmējis darba apstākļus uzņēmumos, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos (MVU) un mikrouzņēmumos. Tāldarba režīma piedāvāšana ir sarežģīts uzdevums, un tikai desmitā daļa Polijas uzņēmumu ir pietiekami digitalizēti, lai varētu ātri pielāgoties jaunajiem apstākļiem. Viens no galvenajiem šķēršļiem MVU digitalizācijai ir zemais digitālo līdzekļu lietošanas prasmju līmenis uzņēmumu īpašnieku, vadītāju un darbinieku vidū. Digitālo tehnoloģiju izmantošana valsts pārvaldē ir būtiska, lai nodrošinātu valdības pakalpojumu sniegšanu, kā arī lai varētu vadīt krīzes uzraudzībai un pārvaldībai nepieciešamos pasākumus. Turklāt efektīvi digitālie publiskie pakalpojumi mazina nevajadzīgu regulatīvo un administratīvo slogu, un tam var būt izšķiroša nozīme atveseļošanas posmā.

(23) Lai mazinātu krīzes ietekmi, Polijas valdība krīzes skartajiem uzņēmumiem piedāvā būtisku likviditātes atbalstu, izmantojot garantijas, aizdevumus un uz nosacījumiem balstītas dotācijas un īpašu uzmanību pievēršot MVU un mikrouzņēmumiem. Valdības pasākumus atbalsta Polijas Valsts banka, tostarp ar valsts obligāciju iegādes programmu sekundārajā tirgū un ievērojamiem procentu likmju samazinājumiem. Lai palīdzētu uzņēmējdarbības nozarei veikt savu darbību un veicinātu ekonomikas atveseļošanu, ir svarīgi, lai šie pasākumi tiktu efektīvi un ātri īstenoti un lai starpnieki tos efektīvi novirzītu labuma guvējiem. Izstrādājot un īstenojot šos pasākumus, ir jāņem vērā banku nozares noturība un jāuzrauga finanšu sistēmas stabilitāte. Uzlabot krīzes skarto uzņēmumu naudas plūsmu palīdz arī iespēja atlikt nodokļu un sociālo iemaksu maksājumus un valsts iestāžu līgumsaistību maksājumu paātrināšana.

(24) Lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu, būs svarīgi – tostarp, veicot attiecīgas reformas – pasteidzināt realizēšanai gatavu publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas. Polijas ekonomika ir oglekļietilpīga, un gaisa kvalitāte ir viena no zemākajām Savienībā – tā rada nopietnas bažas vides un veselības jomā. Tāpēc ir svarīgi plānot un pieņemt vērienīgus pasākumus, kuru mērķis ir laikus īstenot pārkārtošanos uz tīru enerģiju saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Lai gan optiskās šķiedras tīklu ieviešana Polijā pārsniedz ES vidējo rādītāju un iepriekšējos gados ir panākts ievērojams progress īpaši ātrdarbīgu un mobilo platjoslas pieslēgumu ieviešanā, Polija joprojām krietni atpaliek no saviem noteiktajiem savienojamības mērķiem. Ekonomikas atveseļošanu varētu vēl vairāk atbalstīt ar būtiskām investīcijām ilgtspējīga transporta infrastruktūrā, lai uzlabotu savienojamību starp perifēriem apgabaliem un saimnieciskās darbības centriem. Polija arvien vairāk paļausies uz zinātni un inovāciju, lai ilgtermiņā nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju. Vispārējie izdevumi pētniecībai un izstrādei attiecībā pret IKP joprojām ir zemāki par ES vidējo rādītāju, un, neraugoties uz redzamo progresu daudzos valsts inovācijas ekosistēmas politikas pasākumu kopuma komponentos, sadarbība starp zinātni un uzņēmumiem joprojām ir galvenais šķērslis Polijas ceļā uz inovācijas stiprināšanu. Taisnīgas pārkārtošanās fonda līdzekļu 2021.–

2027. gada plānojums varētu palīdzēt Polijai risināt dažas no problēmām, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, īpaši teritorijās, kas ietvertas ziņojuma par valsti D pielikumā[8]. Tas ļautu Polijai gūt optimālu labumu no minētā fonda.

(25) Stabilai un paredzamai uzņēmējdarbības videi un labvēlīgam investīciju klimatam ir svarīga nozīme ekonomikas atveseļošanā pēc pandēmijas. Šajā ziņā būtiski elementi ir tiesu sistēmas neatkarība, efektivitāte un kvalitāte. Juridiskā noteiktība, tostarp piekļuve neatkarīgām tiesām, un uzticēšanās reglamentējošo rīcībpolitiku kvalitātei un paredzamībai un iestādēm, ir būtiski faktori arī vienotā tirgus darbībai un Polijas pozīcijas saglabāšanai Eiropas piegādes ķēdēs situācijā pēc pandēmijas. Papildus Komisijas ilgstoši paustajām bažām par tiesiskumu Polijā – par vairākiem jautājumiem jau ir lemts Eiropas Savienības Tiesas nolēmumos – nesenā situācijas attīstība rada turpmākas bažas, apdraudot Polijas un Savienības tiesisko kārtību.

(26) Spēcīga un stabila regulatīvā vide ir pamats ekonomikas izaugsmes un privāto investīciju uzturēšanai. Pienācīgas publiskā sektora un sociālo partneru apspriešanās trūkums negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vides stabilitāti un noturību, kā arī tiesību aktu kvalitāti. Sabiedriskās apspriešanas tika noteiktas par obligātām attiecībā uz Ministru padomes ierosinātiem likumprojektiem, tomēr tās vai nu netiek veiktas, vai nav obligātas attiecībā uz citiem priekšlikumiem, piemēram, parlamenta deputātu iesniegtajiem priekšlikumiem. Šī nekonsekvence vēl vairāk ietekmē rezultātā pieņemto tiesību aktu kvalitāti. Turklāt pēdējos gados ir pasliktinājusies sociālā dialoga kvalitāte, jo īpaši tāpēc, ka politikas veidošanas procesā apspriešanas nenotiek vai arī tās ir ļoti īsas. Nodrošinot pietiekamu laiku apspriešanai, uzlabojot ieinteresēto personu viedokļu iestrādāšanu tiesību aktos un politikas dokumentos un iespējami samazinot to tiesību aktu skaitu, par kuriem apspriešanās nenotiek, tiktu stiprināta sociālo partneru iesaiste un uzlabota likumdošanas procesa kvalitāte. Sociālā dialoga padome veido institucionālu satvaru trīspusējam sociālajam dialogam. Tomēr 2020. gada aprīlī pieņemtās tiesību normas vājina sociālo partneru autonomiju Sociālā dialoga padomē un draud vēl vairāk pasliktināt sociālā dialoga efektivitāti valstī.

(27) Šie ieteikumi pievēršas pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes risināšanai un ekonomikas atveseļošanas veicināšanai, taču šai valstij 2019. gadā adresētie ieteikumi, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā, ietvēra arī reformas, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. Minētie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgada ciklā. Tas attiecas arī uz ieteikumiem, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Minētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, t. sk. pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.

(28) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā, un tas var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis ir izvērtējušas progresu saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) iestrādāšanu savās 2020. gada valsts reformu programmās. Nodrošinot tālāk sniegto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Polija sekmēs progresu IAM sasniegšanā un kopīgus pūliņus konkurētspējīgas ilgtspējas nodrošināšanai Savienībā.

(29) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada konverģences programmu un 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Polijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi.

[8] SWD(2020) 520 final.

Izvērtējumā Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(30) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada konverģences programmu, un tās atzinums[9] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

AR ŠO IESAKA Polijai 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Saskaņā ar vispārējo izņēmuma klauzulu veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošinās parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas izturētspēju, pieejamību un efektivitāti, tostarp nodrošinot pietiekamus resursus un paātrinot e-veselības aprūpes pakalpojumu ieviešanu.

2. Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību, jo īpaši veicinot elastīga un saīsināta darbalaika režīmu izmantošanu. Mērķtiecīgāk virzīt sociālos pabalstus un nodrošināt to pieejamību tiem, kam tie ir vajadzīgi. Uzlabot digitālās prasmes. Turpināt veicināt uzņēmumu un valsts pārvaldes digitalizāciju.

3. Turpināt centienus nodrošināt uzņēmumiem piekļuvi finansējumam un likviditāti. Pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atveseļošanu. Koncentrēt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitalizāciju, jo īpaši uz digitālo infrastruktūru, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu un ilgtspējīgu transportu, veicinot ekonomikas pakāpenisku dekarbonizāciju, tostarp ogļu ieguves reģionos.

4. Uzlabot investīciju vidi, jo īpaši aizsargājot tiesu iestāžu neatkarību. Nodrošināt efektīvas sabiedriskās apspriešanas un sociālo partneru iesaistīšanu politikas veidošanas procesā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

[9] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.